

DATOS IDENTIFICATIVOS

Criminoloxía e dereito penitenciario

Materia	Criminoloxía e dereito penitenciario			
Código	003G081V01925			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Carral, Manuel			
Profesorado	Arias Carral, Manuel			
Correo-e	arias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura de Dereito Penitenciario e Penoloxía ofértase como optativa no Grao de Dereito, ten unha relación moi estreita coa Parte Xeral de Dereito Penal por regular a pena privativa de liberdade, unha das máis importantes do sistema de penas español. O contido específico e o estudo da execución da pena privativa de liberdade, en particular os dereitos afectados pola privación de Liberdade, e as consecuencia xurídicas do encarceramento.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C76	CEI 29 - Coñecer o concepto, obxecto e funcións propias da Criminoloxía, así como as penas privativas de liberdade e o seu réxime de cumprimento.
C77	CEI 30 - Saber aplicar as técnicas da investigación criminolóxica, utilizar as regras de determinación da pena e analizar o sistema penal.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer o significado e as funcións da Criminoloxía.	A2	B1	C76	D1
Coñecer o sistema de penas.	A3	B2	C77	D3
Coñecer o sistema de execución de penas.	A5	B3		D4
		B4		D5

Contidos

Tema

1. A CRIMINOLOXÍA COMO CIENCIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Introducción al Derecho Penal, Criminología, Penología y Derecho Penitenciario. 2. Concepto y Objeto de la Criminología. 3. Relacións con outras disciplinas 4. Funcións 5. Métodos e técnicas de investigación criminolóxica.
2. DESENVOLVEMENTO HISTÓRICO DA CRIMINOLOXÍA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os distintos modelos explicativos do crime 2. Especial referencia ás teorías integradoras
3. O OBXETO DA CRIMINOLOXÍA	<ol style="list-style-type: none"> 1. O delito 2. O delincente 3. A vítima e a victimoloxía como disciplina 4. O control social
4. A DELINCUENCIA XUVENIL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Extensión, evolución e estrutura da delincuencia xuvenil 2. Idade e delito: explicacións teóricas á maior criminalidade dos xóvenes 3. As bandas xuvenís 4. A prevención da criminalidade xuvenil
9. A PREVENCIÓN DO DELITO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os modelos teóricos da prevención do delito 2. Avaliación dos principais programas de prevención
5. DELINCUENCIA ORGANIZADA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto e características 2. Organizacións criminais: evolución e tipos 3. Principais manifestacións delictivas do crime organizado 4. A loita contra esta criminalidade 5. A criminalidade económica: principais manifestacións delictivas 6. A criminalidade do pescozo branco: concepto, características e resposta penolóxica
6. CRIMINALIDADE VIOLENTA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Agresión e violencia nos delitos contra as persoas e contra o patrimonio 2. Características do delincente violento 3. Predicción e estratexias de prevención 4. A delincuencia terrorista: concepto, causas e estratexias delictivas
7. FACTORES DE CRIMINALIDADE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Influencia do alcol e das drogas no delito 2. Enfermedade mental e delito 3. Delincuencia sexual 4. Violencia de xénero e malos tratos no ámbito doméstico
8. O DELITO EN ESPAÑA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estadísticas oficiais 2. Enquisas de victimización 3. Estudos de autoinforme 4. A evolución da delincuencia e a reacción pública ao delito 5. Modelos y sistema de reacción ante el delito.
10. A PRISIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Las penas. Concepto, clases y fines. 2. Las medidas de seguridad. Diferencias con las penas. 3. La pena de muerte. Historia y derecho comparado. 4. Las penas privativas de libertad. 5. Los sustitutivos penales. 6. La individualización de la pena. 7. Oríxenes históricos 8. Howard e os primeiros sistemas penitenciarios
11. A PRISIÓN EN ESPAÑA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Primeiras disposicións 2. A reforma da II República 3. Dos Reglamentos a reforma penitenciaria de 1979
12. SISTEMA PENITENCIARIO VIXENTE EN ESPAÑA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Principios constitucionais en materia penitenciaria 2. Ley Orgánica Xeral Penitenciaria e Regramento Penitenciario
13. O DEREITO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Dereito Penitenciario: concepto e natureza 2. A normativa penitenciaria vixente 3. Principios e jurisprudencia constitucional en materia penitenciaria 4. A regulación supranacional en materia penitenciaria
14. A SITUACIÓN DAS PRISIÓN EN ESPAÑA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Datos estadísticos 2. Problemática Políticocriminal
15. A RELACIÓN XURÍDICO-PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. A relación jurídica-penitenciaria: natureza e fundamento 2. Dereitos dos internos: clases e límites 3. Sistema de protección e réxime de garantías 4. Deberes dos internos
16. PRESTACIÓN DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asistencia sanitaria 2. Hixiene e alimentación 3. Asistencia relixiosa 4. A acción social penitenciaria

17. OS CENTROS PENITENCIARIOS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estrutura e clases 2. Réxime dos diferentes centros penitenciarios 3. Especial referencia ó réxime de preventivos
18. O MODELO ORGANIZATIVO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Órganos colexiados: composición e funcións 2. Órganos unipersoais
19. O RÉXIME PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. O ingreso 2. As relacións co exterior: comunicacións e visitas 3. O réxime ordinario 4. O réxime cerrado 5. A seguridade dos centros penitenciarios: interior e exterior 6. Os medios coercitivos
20. O TRATAMENTO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto e fines 2. Principios inspiradores 3. A clasificación en grados 4. O principio de individualización científica 5. A central de observación
21. DEREITO Ó TRABALLO	<ol style="list-style-type: none"> 1. A relación laboral penitenciaria 2. Sistema de organización e adxudicación de postos 3. O organismo autónomo de traballo e formación para o emprego
22. OS PERMISOS DE SALIDA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clases, duración e requisitos 2. Procedemento de concesión
23. O RÉXIME DISCIPLINARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clasificación das faltas e determinación das sancións 2. Procedimento sancionador 3. Executoriedade 4. Prescrición e cancelación
24. A LIBERDADE CONDICIONAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. A liberdade condicional: natureza 2. Requisitos 3. Supostos especiais 4. Revocación 5. La extinción de la responsabilidad penal. Los nuevos modelos de la política criminal.
25. O CONTROL XURISDICCIONAL DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os xuíces de vixancia penitenciaria: organización e funcións 2. Sistemas de recursos 3. Procedimento

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	17.5	26.5	44
Lección maxistral	35	70	105
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro
Resolución de problemas	O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia a desenvolver durante as clases teóricas e prácticas, e que poden supor traballo autónomo do alumnado.	30	A2 A3	B1 B3 B4	C77	D1 D3 D4 D5
	Resultado de aprendizaxe: Coñecer o significado e as funcións da Criminoloxía. Coñecer o sistema de penas. Coñecer o sistema de execución de penas.					
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas formuladas sobre o programa da materia, repartidas en tres probas eliminatorias. No caso de non superarse algunha das probas anteriores, o alumno/a deberá presentarse o exame final coa materia non superada.	70	A5	B2	C76	
	Resultado de aprendizaxe: Coñecer o significado e as funcións da Criminoloxía. Coñecer o sistema de penas. Coñecer o sistema de execución de penas.					

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS

O alumnado que queira acollerse ao sistema de avaliación continua deberá manifestar a súa vontade neste sentido asinando un documento que se lle presentará a tal efecto nas primeiras semanas de clase por parte do profesor.

Realizaranse tres probas tipo test (que supoñen ó 70% da nota final) que serán eliminatorias. As dúas primeiras realizaranse o longo do curso e a derradeira realizarase na data fixada para o exame final. Ese día realizarase a terceira proba tipo test e a recuperación das probas non superadas, si fora necesario.

O 30% restante acadarase coa realización de actividades, exercicios, etc a desenvolver durante as clases prácticas e teóricas e mediante a realización de traballos que se avaliarán polo profesor.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS

O alumno que non se acolla á avaliación continua terá dereito a un exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test. Este exame representará o 100% da cualificación.

3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

Para todos os alumnos consistirá nun exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test. Este exame representará o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Fernández Areválo, Nistal Burón, García Castaño, **Manual de Dereito Penitenciario**, aranzadi, 2011

Rodríguez Alonso, A., **Leccións de Dereito Penitenciario**, Comares, 2011

García-Pablos de Molina, Antonio., **Tratado de Criminología**, Tirant lo blanch, 2009

Recomendacións